

# Anton Pavloviç Çehov

Vanya  
Dayı

—  
Çeviren:  
Ergin  
Altay  
—



Anton Pavloviç Çehov, 29 Ocak 1860'ta Rusya'nın taşra kenti olan Taganrog'da doğdu. Bir serf olarak doğmuş baba Pavel Çehov dindar bir bakkaldı. Çehov'u dükkânında çalışmaya ve kilise korosuna katılmaya zorladı. İflas eden baba aileyi Moskova'ya taşıyınca genç Çehov Taganrog'da tek başına kalıp kendi hayatını kazanmaya başladı. 1892'de Moskova'da tıp fakültesine yazıldı, bir yandan da ailesinin geçimine katkıda bulunmak için çeşitli dergilere takma adla yazılar yazıyordu. Üniversiteden sonra başladığı hekimlik hayatını, yazarlık uğruna terk etti. 1887'de *Alacakaranlıkta* adlı öykü kitabıyla Rus Akademisi tarafından verilen Puşkin Ödülü'nü aldı. 1890'da yazdığı *Altıncı Koşuş* adlı öyküyle ünü tüm Rusya'ya yayıldı. *Martı* adlı oyununun 1896'daki prömiyerinin uyandırdığı olumsuz yankılar, on dört yaşından beri veremle savaşıyan Çehov'u daha da güçsüz düşürmüştü. *Martı* daha sonra Moskova Sanat Tiyatrosu'nda sahnelendi; onu *Vanya Dayı* (1897), *Üç Kız Kardeş* (1900-1901) izledi. Yakalandığı verem hastalığının tedavisi için gittiği Almanya'da 1904 Temmuz'unda, 44 yaşında öldü.

# Vanya Dayı

**DOĞAN KİTAP TARAFINDAN  
YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI**

Martı  
Őehir DıŐında Bir Gün

**Vanya Dayı**  
Anton Pavloviç Őehov

*Orijinal adı*

Dyadya Vanya

*RuŐa aslından Őeviren*

Ergin Altay

*Yayına hazırlayan*

Aslı GüneŐ

*TrkŐe yayın hakları*

© Doğan Egmont Yayıncılık  
ve Yapımcılık Tic. A.Ő.

**1. baskı** / AĐustos 2021

ISBN 978-605-09-8650-1

**Sertifika no:** 11940

*Kitap ve kapak tasarımı*

Geray GenŐer

*Kitap uygulama*

Hülya AktaŐ

*Baskı*

Ay-han Matbaası

Mahmutbey Mahallesi, 2622.

Sokak, No: 6/31

Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 445 32 38

Sertifika no: 44871

*Doğan Egmont Yayıncılık*

*ve Yapımcılık Tic. AŐ*

19 Mayıs Cad. Golden Plaza

No 3, Kat 10, 34360

ŐiŐli - İstanbul

Tel: (212) 373 77 00

Faks: (212) 355 83 16

[www.dogankitap.com.tr](http://www.dogankitap.com.tr)

[editor@dogankitap.com.tr](mailto:editor@dogankitap.com.tr)

[satis@dogankitap.com.tr](mailto:satis@dogankitap.com.tr)

# Vanya Dayı

Anton Pavloviç Çehov

Çeviren:  
Ergin Altay



Köy hayatından sahneler.  
Dört perde.

## KİŞİLER

ALEKSANDR VLADİMİROVİÇ SEREBRYAKOV  
(Emekli profesör)

YELENA ANDREYEVNA  
(Profesörün karısı, 27 yaşında).

SOFİYA ALEKSANDROVNA (SONYA)  
(Profesörün ilk evliliğinden kızı)

MARİYA VASİLYEVNA VOYNİTSKAYA  
(Bir müsteşarın dul karısı ve profesörün ilk evliliğinden  
kayınvalidesi)

İVAN PETROVİÇ VOYNİTSKİ  
(Mariya Vasilyevna'nın oğlu)

MİHAİL LVOVİÇ ASTROV  
(Köy hekimi)

İLYA İLYİÇ TELYEGİN  
(Varlığını yitirmiş bir toprak sahibi)

MARİNA  
(Yaşlı dadı)

UŞAK

Olay Serebryakov'un çiftliğinde geçer.

## BİRİNCİ PERDE

*Bahçe. Terastan bahçenin bir bölümü görünmektedir. İki yanı ağaçlı yolda yaşlı bir kavak ağacının altında çay servisi için hazırlanmış bir masa vardır. Banklar, sandalyeler, banklardan birinin üzerinde bir gitar, masanın yakınında bir salıncak. Öğleden sonra saat ikiyi geçiyor, hava kapalıdır.*

*Marina (Hantal yapılı, hareketleri oldukça ağır, yaşlı bir kadındır) ve Astrov (Hemen yakında bir aşağı bir yukarı dolaşmaktadır).*

MARİNA

*(Bir fincan çay koyarken)*

Buyurun, bir şeyler de yiyin, iki gözüm!

ASTROV

*(Fincanı isteksiz alır)*

Canım pek istemiyor!

MARİNA

Belki, biraz votka isterdiniz?

ASTROV

Hayır. Her gün votka içen biri değilim. Zaten hava da pek sıkıntılı.

*Kısa bir sessizlik*

Dadı, seninle kaç yıldır tanışıyoruz?

MARİNA

*(Düşünür)*

Kaç yıldır mı? Tanrı izin verse de hatırlayabilsem... Sen buralara, bu bölgeye geleli... ne zaman gelmiştin? Vera Petrovna, Sonyacığımın annesi sağdı daha... O hayattayken iki kış gelmiştin bize... Eh, demek on bir yıl olmuş...

*(Düşünür)*

Belki de daha bile çok...

ASTROV

O zamandan bu yana çok mu değişmişim?

MARİNA

Çok... O zamanlar gençtin, yakışıklıydın, ama şimdi yaşlandın. Eski yakışıklılığından eser yok... Ayrıca, votkacık da içiyorsun.

ASTROV

Evet... On yıl içinde bambaşka biri olup çıktım. Ama neden?.. Çok çalıştım dadıcığım. Sabahtan gece yarısına kadar ayakta yım. Hiç dinlenemedim. İnanır mısınız?.. Geceleri yorganı üzerime çektikten sonra bile her an kaldırıp bir hastaya götürcekler beni korkusu içindeyim. Seninle tanıştığımızdan bu



yana özgür tek günüm olmadı. Yaşlanmaz da ne yaparsın? Zaten hayatın kendisi de aptalca, pis... Bu yaşam içine çekiyor insanı. Çevrende tuhaf insanlar var, yalnızca tuhaf insanlar... İki üç yıl onlarla bir arada olunca farkına varmadan, yavaş yavaş kendin de tuhaflaşıyorsun... Kaçınılmaz bir şey bu...

*(Uzun bıyıklarını burarak)*

Görüyor musun, bıyıklarım nasıl gürleşti... Aptal bıyıklar. Tuhaf bir insan oldum ben, dadıcığım... Aptallaşmasına henüz aptallaşmış değilim. Tanrıya şükür, aklım yerinde, ama duygularım köreldi sanki... Canım bir şey istemiyor, bir şeye gereksinim duymuyorum, hiç kimseyi sevmiyorum... Yalnızca seni seviyorum.

*(Marina'yı başından öper)*

Çocukken senin gibi bir dadım vardı.

**MARİNA**

Belki bir şeyler yemek isterdin, ha?

**ASTROV**

Hayır. Büyük perhizin üçüncü haftasında salgın hastalık için Malitskoye'ye gitmiştim. Tifüs salgını vardı orada... Hastalar kulübelerde yerlerde üst üste yatıyorlardı... Pislik, iğrenç bir koku, duman, yerlerde danalar hastalarla yan yana... Domuz yavruları da biraz ötede... Bütün gün uğraştım durdum hastalarla, hiç oturmam, ağzıma bir şey koymadım. Sonunda eve döndüm, bırakmadılar ki dinleneyim. Demiryolundan bir makasçı getirdiler... Ameliyat etmek için masaya yatırdım adamı. Kloroformu koklatır koklatmaz adam ölmesin mi! Aksi gibi, tam da o anda duygulandım, adamı bilerek öldürmüşüm gibi geldi bana. Bir sandalyeye çöktüm, gözlerimi kapadım. Düşünmeye başladım: Kendileri için bu demiryollarını

yaptığımız insanlar bundan yüz, iki yüz yıl sonra bizim için neler düşüneceklerdi acaba, iyi anacaklar mıydı bizi? Dadıcığım, iyi anmayacaklar bizi, değil mi?

MARİNA

İnsanlar anmayacak olsalar da Tanrı anar.

ASTROV

Sağ ol, bunu güzel söyledin işte.

*Voynitski girer.*

VOYNİTSKİ

*(Evden çıkar, kahvaltıdan sonra biraz kestirmişti, uyku mahmurluğunu üzerinden atamamıştır. Banka oturur, şık kravatını düzeltir)*

Evet...

*Kısa bir sessizlik*

Evet...

ASTROV

İyi uyudun mu? İyi uyudun mu?

VOYNİTSKİ

Evet... Çok...

*(Esner)*

Profesörle karısı buraya geldi geleli yaşamımız altüst oldu... Zamanında yatıp uyuyamıyorum. Öğlenleri, akşamları uyduruk şeyler yiyorum, şarap içiyorum... Hepsi sağlığa zararlı şeyler! Eskiden boş bir dakikam yoktu. Herkes gibi Sonya

da, ben de çalışırdık. Ama şimdi yalnızca Sonya çalışıyor, ben-  
se yatıp uyuyorum, yiyorum, içiyorum... Çok kötü bir şey bu!

## MARİNA

(Başını sallar)

Düzen böyle işte! Profesör yataktan saat on ikide kalkıyor, ama semaveri sabahtan beri kaynıyor, herkes kendisini bekliyor... Onlar gelmeden önce öğlen yemeğimizi herkes gibi biz de saat on ikiyi geçe yedik, ama onlar geldi geleli ancak altıdan sonra yiyebiliyoruz. Geceleri Profesör bir şeyler okuyor, yazıyor, ama bakıyorsun, gecenin bir vakti çingirak çalıyor... Ne vardı canım? Beyefendi çay istiyorlar! Hadi o saatte uyandır insanları, semaveri koydurt... Böyle işte!

## ASTROV

Daha uzun süre kalacaklar mı burada?

## VOYNİTSKİ

(Islık çalar)

Yüz yıl... Profesör buraya yerleşmeye karar verdi.

## MARİNA

Görüyorsunuz işte... Semaver iki saattir masada hazır bekliyor, onlar dolaşmaya çıkmışlar...

*Sesler duyulur. Gezintiden dönmekte olan  
Serebryakov, Yelena Andreyevna,  
Sonya ve Telyegın bahçenin bir ucundan görünürler.*

## SEREBRYAKOV

Harika, çok harika... Harika bir manzara.

TELYEGİN

Gerçekten de olağanüstü, efendimiz.

SONYA

Yarın fidanlığa gideceğiz babacığım, bizimle gelmek ister misin?

VOYNİTSKİ

Çaya buyurmaz mıydınız?

SEREBRYAKOV

Dostlarım, benim çayımı çalışma odama yollayınız lütfen!  
Bugün yapmam gereken birtakım işlerim var...

SONYA

Ama kesin, çok seveceksin fidanlığı...

*Yelena Andreyevna, Serebryakov ve Sonya eve girerler.  
Telyegin masaya yürür, Marina'nın yanına oturur.*

VOYNİTSKİ

Hava çok sıcak, boğucu bir hava var, ama bizim büyük bilgin sırtından paltosunu, ayaklarından galoşlarını çıkarmıyor, şemsiyesini, eldivenlerini bırakmıyor.

ASTROV

Koruyor kendini demek.

VOYNİTSKİ

Ama karısı çok güzel! Harika bir kadın! Ömrümde onun kadar güzel bir kadın görmedim!

## TELYEGİN

Mariya Timofeyevna, kırlarda arabayla dolaşırken de, gölgeli bahçede dolaşırken de, şu masaya bakarken de anlatılmaz bir mutluluk duyuyorum içimde! Harika bir hava, kuşlar cıvıldaşıyor, uyumlu bir yaşamımız var... Daha ne ister insan?

*(Çay bardağını alır)*

Çok teşekkür ederim!

## VOYNİTSKI

*(Hayallere dalmış gibi)*

O ne gözler öyle... Harika bir kadın!

## ASTROV

Bir şeyler anlatsana İvan Petroviç.

## VOYNİTSKI

*(Keyifsiz)*

Ne anlatmamı istersin?

## ASTROV

Yeni bir şey yok mu?

## VOYNİTSKI

Yok. Her şey eskiden nasılsa, gene öyle. Ben gene eski Voynitski'yim... Belki daha bile kötüleşmişimdir. Tembellikten başka yaptığım bir şey yok çünkü. Boş boş oturuyorum. Huysuz bir ihtiyar gibi homurdanıp duruyorum yalnızca. Benim yaşlı karga, yani annem de, bir ayağı çukurda, hâlâ kadın özgürlüğünden falan dem vuruyor, bir yandan da o pek ciddi bilimsel kitaplarında yeni yaşamın şafağını arıyor...

## ASTROV

Ya Profesör?

## VOYNIŦSKI

Profesör de her zaman olduğu gibi, sabahtan gece yarısına kadar odasında çalışıyor, yazıyor. Yazarın dediği gibi, “Beynimizi zorlayıp, kendimizi gerip övgüler yazıyoruz, durmadan yazıyoruz, yazıyoruz... ama yazdıklarımızın da, bizim de değerimizi bilen yok.” Zavallı kâğıtlar! Kendi yaşamöyküsünü yazsa daha iyi ederdi! Ne harika bir şey olurdu! Düşünebiliyor musun, kupkuru, peksimet gibi kupkuru emekli bir profesör, bilim insanı bir çiroz... gut ağrısı, romatizma, migren ve kiskançlıktan, hasetten bozulmuş bir karaciğer... Bu çiroz profesör ilk karısından kalma çiftlikte yaşamaktadır, ister istemez yaşamaktadır orada, kentte yaşamak için yeterli parası yoktur çünkü. Çok mutlu olmasına karşın, gene de mutsuz bir insan olduğundan yakınmaktadır.

(Öfkeli)

Adamdaki şansa bak! Sıradan bir zangocun oğlu, bir papaz okulu öğrencisi iken bilim alanında yükseliyor, üniversitede kürsü sahibi oluyor, kendisine “efendim” diyorlar, sonra bir senatörün damadı oluyor, arkasından Tanrı “Yürü ya kulum” diyor. Ama bütün bunlar önemli değil. Dahası var... Adam sanattan hiç anlamadan, tam tamına yirmi beş yıl sanat dersi veriyor, sanat yazıyor. Yirmi beş yıl boyunca başkalarının realizm, natüralizm, daha bir sürü saçmalık üzerine düşüncelerini tekrarlamaktan başka bir şey yapmıyor. Yirmi beş yıl boyunca okuma yazması olan insanların uzun zamandır bildiği, aptallarınsa hiç ilgilenmedikleri şeyleri yazıp duruyor: Yani yirmi beş yıl hiçbir şey yapmıyor. Öte yandan, ya kendini beğenmişliği!.. Bilgiçlik taslaması!.. Sonra emekli oluyor, ama hâlâ kendisini tanıyan, bi-

len yoktur! Anlayacağınız, öyle birinin varlığından kimse haberdar değildir... Bu demek oluyor ki, hiçbir şey yapmamış, başkalarının olması gereken yerleri işgal etmiştir... Ama bakarsan, yarı tanrıymış gibi kasıla kasıla yürür...

ASTROV

Dur hele, galiba kıskanıyorsun sen onu.

VOYNIŒSKI

Evet kıskanıyorum! Özellikle de kadınlar konusundaki başarısından ötürü! Bu konuda hiçbir Don Juan onun kadar başarılı olamamıştır! İlk karısı benim kız kardeşimdi. Çok güzel, tatlı, şu masmavi gökyüzü gibi pırl pırl, soylu, yüce gönüllü bir insandı. Kocasının öğrencilerinden daha çok sevni sayanı vardı. Ancak meleklerin, kendileri gibi saf ve tertemiz melekleri sevebilecekleri gibi bir sevgiyle seviyordu kocasını. Annem, yani kayınvalidesi hâlâ büyük değer veriyor ona ve hâlâ kutsal bir korku besliyor ona karşı. Demin gördüğünüz ikinci karısı da çok güzel, zeki bir kadın. Onunla evlendiğinde profesör oldukça yaşlıydı. Gençliğini, güzelliğini, özgülüğünü, her şeyini verdi profesöre. Ne için? Ne için? Nedeni neydi bunun?

ASTROV

Peki sadık mıdır profesöre?

VOYNIŒSKI

Ne yazık ki, evet.

ASTROV

Neden “ne yazık ki” dedin?

# “Boş bir yaşam temiz olamaz.”

Profesör Serebryakov ve karısı Yelena ile birlikte Rus taşrasına eşsiz bir güzelliğin verdiği temaşa arzusu ve aydın yaşamının bilge aylaklığı gelmiştir. Oysa taşradakilerin; Sonya, Doktor Astrov ve Vanya Dayı'nın, önlerinde uzanan sonsuz tekdüzeliği unutmak için çalışmaya, üretmeye ihtiyaçları vardır.

Çehov'dan eşsiz bir başyapıt.

tevsiiye edilen  
KDV'siz  
satış fiyatı

₺ 10,9

Sertifika no: 11940

ISBN 978-605-09-8650-1



9 786050 986501



Doğan  
Kitap